

РЕШЕНИЕ

№ 2004

гр. София, 05.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ГО I-17 СЪСТАВ, в публично заседание на осми март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Стилияна Григорова

при участието на секретаря Юлия С. Димитрова Асенова
като разгледа докладваното от Стилияна Григорова Гражданско дело № 20231100113449 по описа за 2023 година

Ищецът Н. М. Н. твърди, че през септември 2012 г. срещу него започнало досъдебно производство.

В периода 19.09.2012 г. - 23.03.2023 г. по отношение на него се водило наказателно преследване, приключило с влязла в сила оправдателна присъда. Неоснователното обвинение продължило повече от 10 години. Търпял мярка задържане под стража за 6 месеца, през които преживял неимоверно унижение. Притеснявал се за съпругата, майка си и сестра си, които го виждали в състояние на безпомощност.

През първите два месеца бил задържан в ареста в Плевен. Тъй като семейството му живеело в София, се наложило да се премести в Плевен, за да се улесни общуването с него. По време на задържането отслабнал поради липса на апетит и притеснения. В ареста в София бил поставен в изолация от други хора, извеждали го самостоятелно на разходка, а липсата на общуване го потискала. В периода на задържането си не можел да общува нормално с 4-годишното си дете. Когато звънял по телефона от ареста връзката била лоша, детето не го чувало и бързо се отказвало да говори с баща си. Когато го освободили, детето не могло да го познае и плачеше при вида му – с обръсната глава заради въшките и бълхите в ареста. В периода на задържането си водел съдебни дела в Република Гърция и изпитвал

затруднения да общува с гръцките си адвокати, да организира представителството си по делата и да защитава интересите си, както и да набавя необходимите документи.

Заради липсата на доходи съпругата му отписала детето от частната детска градина, която посещавало, тъй като не било прието в държавна детска градина.

Последвал домашен арест от 3 месеца, през които Н. се чувствал унижен и потиснат. Търпял социална изолация и живеел в притеснения и несигурност. Не можел качествено да участва в живота на семейството си, да работи да осигурява финансово семейството си.

Обвинението било свързано с бизнеса му и доверието на бизнес партньорите му било разклатено. Настъпил отлив на клиенти и подизпълнители. Притеснявал се, че ако загуби бизнеса си трудно ще продължи живота и реализацията си. Когато се разбрало за задържането му всички подизпълнители започнали да си търсят парите, а клиентите спрели да плащат. Чуждестранните фирми, с които работел, се отдръпнали. Превозвачи го търсели в ареста и в дома му и настоявали да получат плащания. Това рязко влошило финансовото състояние на бизнеса и на семейството. Един от кредитите му бил обезпечен с ипотека върху парцел в индустриалната зона на гр. Плевен, като парцелът бил отнет. Последвала и възбрана на част от семейното жилище в гр. София.

Едва през 2014 г. успял да възстанови бизнеса си и да подобри финансовото си състояние.

Обвиненията срещу Н. и развитието на наказателното производство били широко отразени в медиите и станали достояние на цялата общественост. Това засегнало доброто име на Н. и чувството му на достоен гражданин и професионалист. Отделил време и усилия за организиране на защитата си, а целодневното участие в съдебните заседания пречели на работата му. Всяко явяване пред органите на разследването и в съдебни заседания му коствали стрес и притеснения. Третирали го като престъпник, хората го одумвали и се отдръпнали от него.

Обтегнали се отношенията със съпругата му. Планирали второ дете, но задържането му, продължителното наказателно производство, финансовата несигурност и опасността да бъде лишен от свобода забавили плановете им.

Затова двете деца били с голяма разлика във възрастта.

Н. се чувствал безпомощен и затормозен от тежестта на обвинението: че е замесен във взривяване на автомобил и е целял смъртта на друг човек; че е разрешавал финансовите си отношения с хората, като поръчвал взривяването им. Особено притеснение изпитал, когато бил признат за виновен по едно от делата и му наложили наказание лишаване от свобода. Макар да знаел, че не е извършвал престъпление, се тревожел за себе си и за семейството си, ако се наложи да влезе в затвора за няколко години.

В продължение на 10 години силно се притеснявал от случващото се с него и с близките му. Заради Н. те преживявали тежки моменти, несигурност, притеснения, неудобство пред околните. При претърсване в дома му рано сутринта детето се стресирало и месеци наред не искало да стои само в стая и непрекъснато търсило майка си. Съпругата му започнала да посещава психиатър, защото не могла да се справи със стреса, безсънието и депресията. Получавала паник-атаки. Положили много усилия да скрият от бабата на Н., която го отгледала като дете, че е в ареста, защото се страхувал, че тя няма да го понесе.

Стресът от обвинението засегнал и здравето на ищеца. Появили се проблеми със сърцето, които все още имал.

Неимуществените вреди от незаконното обвинение оценява на 150 000 лева.

Претърпял и имуществени вреди: 18 000 лева за заплатени адвокатски хонорари в наказателното производство и пропуснати ползи от невъзможността да разполага със сумата от 17 000 лева гаранции като мярка за неотклонение.

Счита, че е налице основание за ангажира отговорността на държавата, тъй като прокуратурата на Република България предявила и поддържала обвинението срещу мен в продължение на повече от 10 години.

Моли съдът да постанови решение, с което да осъди прокуратурата на Република България да му заплати сумата от 150 000 лева неимуществени вреди, 18 000 лева имуществени вреди – заплатени адвокатски хонорари за защита в наказателното производство, 1 851.24 лева законна лихва за периода 05.06.2013 г. – 31.03.2015 г. върху внесената гаранция от 10 000 лева и

4 177.73 лева законна лихва за периода 17.11.2017 г. – 23.08.2023 г.

Претендира законни лихви върху главниците от датата на влизане в сила на оправдателната присъда – 23.03.2023 г. до окончателното изплащане.

Ответникът е подал отговор на исковата молба, в който се излагат доводи за неоснователност на исковете и липса на законовите предпоставки за ангажиране на отговорността на държавата. Счита адвокатското възнаграждение от 18 000 лева за прекомерно.

Съдът, след като обсъди доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства, прие за установено следното от фактическа и правна страна:

Предявен е иск с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3, пр. 1 от ЗОДОВ.

Отговорността на държавата по ЗОДОВ е специална деликтна отговорност в сравнение с общата деликтна отговорност по чл. 45 и сл. от ЗЗД, произтича от общото задължение на нейните органи да зачитат правата и законните интереси на гражданите и юридическите лица и има обективен характер. Тя възниква при наличие на изрично предвидените в ЗОДОВ предпоставки (за разлика от деликтната отговорност по чл. 45 от ЗЗД, породена от нарушеното задължение да не се вреди другиму) и не е обусловена от наличието на вина на длъжностното лице, причинило вредата (чл. 4 от ЗОДОВ).

В случая отговорността на държавата е ангажирана за причинени на ищеца неимуществени вреди от действия на разследващите органи и на представители на прокуратурата – образуване на наказателно производство, повдигане и поддържане на обвинения за извършване на престъпления, за които Н. М. Н. е оправдан. В доказателствена тежест на ищцовата страна е и установяване на предпоставките за ангажиране на отговорността на ответника – претърпени от ищеца вреди и причинно-следствена връзка между тях и незаконните действия от страна на представители на ПРБ.

Установява се от писмените доказателства по делото, че след извършен на 19.09.2012 г. разпит Н. е привлечен като обвиняем за това, че в периода 01.09. - 10.09.2012 г. в град Плевен, в съучастие с четирима души, като извършител, с цел да принуди две лица да поемат имуществено задължение в размер на 38 250 евро, ги заплашил с насилие, като деянието е придружено с

опит за убийство и опит за взрив и е извършено от повече от две лица - престъпление по чл. 213а, ал. 4, т. 2, пр. 2 вр. ал. 3, т. 4, пр. 1 вр. ал. 2, т. 4 вр. чл. 18, ал. 1 от НК.

С постановление на ОП - Плевен от 19.09.2012 г. Н. е бил задържан до 72 часа, а с определение от 21.09.2012 г. по ЧНД№ 686/2012 г. по описа на ОС – Плевен съдът му наложил постоянна мярка за неотклонение „задържане под стража“, изпълнявана в следствения арест в гр. Плевен.

На 28.09.2012 г. на Н. Н. е направена полицейска регистрация.

На 19.10.2012 г. е извършено претърсване в банковия сейф в обществения трезор на „Първа инвестиционна банка“ АД, нает от Н. М. Н., но в него не са намерени никакви вещи и книжа.

Поради фактическа и правна сложност и наличие на данни за деяние от компетентност на СП, с постановление от 16.11.2012 г. делото е иззето от ОП – Плевен.

От 22.11.2012 г. мярката „задържане под стража“ е изпълнявана в следствения арест в гр. София, ул. „Майор Георги Векилски“ № 2.

С постановление от 23.11.2012 г. Н. Н. е бил привлечен като обвиняем за две престъпления: по чл. 116, ал. 1, т. 9, т. 6, пр. 1 вр. чл. 115 вр. чл. 18, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 3 от НК – за подбуждане към убийство на две други лица, които, като съизвършители, на 10.09.2012 г. умишлено направили опит със средства, опасни за живота на мнозина (чрез взрив), да умъртвят В.П., като опитът е останал недовършен по независещи от дееца причини и деянието е извършено предумишлено; по чл. 213а, ал. 3, т. 3 вр. ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 вр. ал. 1 от НК - за това, че като извършител, с цел да принуди В.П. да поеме имуществено задължение в размер на 38 250 евро, го заплашил с насилие, като деянието е извършено от група.

На 16.03.2013 г. мярката за неотклонение е изменена в „домашен арест“.

С постановление от 18.04.2013 г. ищецът е бил привлечен като обвиняем за престъпление по чл. 116, ал. 1, т. 9, т. 6, пр. 1 вр. чл. 115 вр. чл. 20, ал. 3 от НК.

С определение на АСПНС от 05.06.2013 г. мярката за неотклонение „домашен арест“ е изменена в „гаранция“ в размер на 10 000 лева и на същата дата сумата е внесена.

На 05.12.2013 г. СП е внесла обвинителен акт в СпНС срещу Н. М. Н. за извършено от него престъпление по чл. 116, ал. 1 т. 9, т. 6 пр. 1 вр. чл. 115 вр. чл. 20, ал. 3 от НК. По делото са проведени 16 съдебни заседания в периода от 09.01.2014 г. до 02.02.2015 г., като с присъда от 02.02.2012 г. ищецът е оправдан по повдигнатото му обвинение, а мярката му за неотклонение „гаранция“ - отменена. Сумата за гаранцията е освободена от съда и получена от защитника му на 31.03.2015 г.

Срещу присъдата прокуратурата е внесла протест. Пред АСпНС са се провели девет съдебни заседания в периода от 01.07.2015 г. до 14.11.2016 г., като въззивният съд е потвърдил оправдателната присъда.

По подаден касационен протест е образувано дело пред ВКС и след проведеното едно съдебно заседание - на 19.04.2017 г., с решение от 22.05.2017 г. въззивната присъда е отменена и делото - върнато за ново разглеждане от друг състав на АСпНС.

От 10.07.2017 г. до 08.11.2017 г. АСпНС е провел три съдебни заседания, като по първото от тях – на 10.07.2017 г. подсъдимият Н. Н. не се е явил поради заболяване. С присъда от 08.11.2017 г. ищецът е признат за виновен в извършване на подбуждане към квалифициран състав на убийство. Наложено му е наказание лишаване от свобода за срок от 4 години и 6 месеца и му определена мярка за неотклонение „гаранция“ в размер на 7 000 лева. Сумата е внесена на 17.11.2017 г.

Срещу осъдителната присъда е внесена касационна жалба, а срещу осъждането на Н. Н. по чл. 117, ал. 2 от НК вместо по чл. 116, ал. 1 от НК прокуратурата внесла касационен протест.

След проведени две съдебни заседания, с решение от 12.11.2018 г. ВКС отменил присъдата на АСпНС и върнал делото за ново разглеждане от друг състав на АСпНС.

При третото разглеждане на делото от въззивната инстанция са се провели 17 съдебни заседания за периода 11.01.2019 г. - 18.02.2022 г. С решение от 03.06.2022 г. АСпНС е потвърдил оправдателната присъда на Н. от 02.02.2015 г.

Пред ВКС е проведено едно съдебно заседание - на 21.11.2022 г. и с окончателно решение от 23.03.2023 г. ВКС потвърдил въззивното решение.

Внесената парична гаранция от 7 000 лева е върната на ищеца на 23.08.2023 г.

На 10.10.2023 г. е заличена полицейската регистрация на Н. М. Н..

Въз основа на тези доказателства по делото доказателства съдът приема за доказано деянието, от което ищецът твърди да са му причинени вреди, с което са осъществени две от предпоставките за уважаване на предявения иск - повдигнато обвинение в извършване на престъпление от общ характер и влязла в сила присъда, с която ищецът в настоящото производство е признат за невиновен в извършването му.

Лицето, срещу което е образувано наказателно производство, търпи вреди от проведеното срещу него наказателно преследване и в случаите, когато досъдебното производство е образувано срещу неизвестен извършител при достатъчно данни за извършено конкретно престъпление, което единствено ищецът би могъл да извърши. В този случай той търпи вреди от момента, в който е узнал за образуваното наказателно производство за конкретното престъпно деяние. В този смисъл е решение № 50009/08.02.2023 г. по гр.д. № 932/2022 г. на ВКС, III г.о. и цитираната в него съдебна практика.

В случая досъдебното производство е образувано на 10.09.2012 г. срещу неизвестен извършител за престъпление по чл. 339, ал. 1 от НК. Към тази дата не съществува известност, нито предположение, че Н. Н. е сред лицата, които са съпричастни към престъпната дейност. До 19.09.2012 г. спрямо ищеца не са предприемани никакви процесуални действия, от които да узнае за наказателното производство.

При наличие на оправдателна присъда по воденото срещу ищеца наказателно производство, без съмнение за него са произтекли неимуществени вреди, чийто размер съдът следва да определи по справедливост, съгласно § 1 от ДР на ЗОДОВ вр. чл. 52 от ЗЗД. Приложимите критерии са свързани с тежестта на обвинението, продължителността на наказателното преследване (досъдебната фаза и поддържането на обвинение в съдебната), личността на увредения, настъпилите промени в обществения статус и репутацията на лицето, негативното отражение в резултат на воденото наказателно производство върху душевното състояние на обвинения, извън неизбежно следващите се по човешка презумция вреди,

свързани със страх от неоснователно осъждане, засегната чест и достойнство, неизбежни ограничения в личния, обществен и професионален живот.

Негативните последици върху личността и психиката на обвинения в извършване на престъпление се подразбират от естеството на извършените спрямо него наказателно-процесуални действия. Неминуемо е привличането към наказателна отговорност за извършени умишлени престъпления от общ характер да породи страх у обвиняемия от осъждане.

Първоначално на Н. Н. са били повдигнати две обвинения за тежки престъпления, наказуеми с лишаване от свобода, по едно от които от пет до петнадесет години и глоба от 5 000 до 10 000 лева, като съдът може да постанови и конфискация до $\frac{1}{2}$ от имуществото на дееца. В съдебната фаза на наказателното производство – по внесения на 05.12.2013 г. обвинителен акт в СпНС обвинението е било за подбудителство към квалифициран състав на убийство.

Наказателната репресия спрямо Н. е продължила от 19.09.2012 г. до 23.03.2023 г. - десет години и шест месеца, като през първите шест месеца – до 15.03.2013 г. е бил задържан под стража като мярка за неотклонение последователно в следствените арести в гр. Плевен и в гр. София. Последвал е домашен арест, който е ограничил възможността Н. да води обичайния си начин на живот, да работи и да реализира доходи. Тази мярка е била заменена след два месеца и половина, на 05.06.2013 г. с парична гаранция в размер на 10 000 лева. След постановяване на оправдателна присъда от СпНС мярката е отменена и сумата е получена обратно на 31.03.2015 г.

Нови ограничения на правото си на свободно придвижване ищецът не е търпял, дори и след 08.11.2017 г., когато при повторното разглеждане на делото от АСпНС е постановена осъдителна присъда. С нея е определена мярка за неотклонение „парична гаранция“ в размер на 7 000 лева, внесена на 17.11.2017 г. и получена обратно от ищеца на 23.08.2023 г.

В продължение на повече от 10 години по отношение на Н. Н. са извършвани различни процесуално-следствени действия – претърсван е нает от него сейф, призоваван е за разпити, присъствал е на 49 съдебни заседания, с особена честота и продължителност в периода януари 2014 г. – февруари 2015 г. и януари 2019 г. – февруари 2022 г. С поведението си ищецът не е причинявал отлагане на делата, а стриктно е изпълнявал задълженията си за

явяване в съдебните заседания. Присъствието и участието на всяко от заседанията е причинявало на Н. негативни емоции, унижение и страх от осъждане за престъпление, което не е извършил. Допълнителни усилия е положил да разколебае обвинителната теза за мотив да подбуди двама от другите подсъдими да извършат най-тежко наказуемото престъпление - предумишлено убийство по начин и със средства, опасни за живота на мнозина.

Характерът на негативните последици за общественно-социалния живот на ищеца се установяват от показанията на свидетелите Д.Е.Н., съпруга на ищеца, и Т.В. Н.а, негова майка. Макар и близки роднини на ищеца, съдът кредитира показанията им като последователни и съответни на останалия доказателствен материал по делото. При това, в показанията им се съдържат преки впечатления от състоянието на ищеца, тъй като те са били непосредствени свидетели за промените в живота на обвинения през всичките десет години, през които е продължило наказателното производство.

Съпругата му Д. Н.а разказва за преживените преめждия по преместването в Плевен, докато е бил задържан там, за да е близо до съпруга си и връщането в София, за терзанията при запознаване с протоколи от разпити на свидетели и обмисляне на защитата си, за финансовите затруднения поради невъзможността да полага труд и да посреща нуждите на семейството си. Дори и след отмяна на мярката за неотклонение „домашен арест“, Н. изпитал затруднения да възстанови бизнес дейността си, защото името му било опетнено. Отдръпнали се не само клиенти, но и приятели на ищеца. Свидетелят разказва и за ужаса при претърсването в дома им рано сутринта през есента на 2012 г., което породило у детето страх, а у Н.а – объркване и паника. В годините стресът отключил проблеми у съпругата на ищеца и се наложило да посети психиатър и психолог.

Животът на семейството не се подобрил и след оправдателната присъда. През есента на 2017 г. Н. бил признат за виновен и това го сринало напълно. Второто им дете било едва на една година и се страхували как ще живеят, ако се наложи Н. да влезе в затвора. Притеснявал се за близките си, а напрежението му причинило сърдечни проблеми. Дори и след като ВКС окончателно потвърдил оправдателната присъда през март 2023 г., животът на семейството останал променен, защото Н. бил дамгосан в очите на

обществото и в професионалните среди.

Майката на ищеца Т. Н.а също разказва за поведенческите промени в сина си. В град като Плевен познавали и Н., и нея, поради лекарската ѝ професия. Познатите им звънели да питат какво се случва, а приятелите на Н. се отдръпнали от него, за да не пострадат. Цялото семейство преживели унижение и изолация. Дори и след окончателната оправдателна присъда, Н. проявявал избухливост, имал проблеми със съня и със зрението, поради силното осветление в следствения арест в гр. София.

Естествена реакция е ограничаването на социалните контакти на незаконно обвинения поради чувството на срам, обида и унижение. Променени са не само ежедневието, личният живот и самочувствие на 34-годишния Н., но и на всички членове на семейството му. Съдът споделя възраженията на ответника, че не следва да се присъжда в производството обезщетение за страдания на трети лица. Съдът обаче е длъжен да съобрази как трудностите за най-близките на ищеца хора са се отразили на самия пострадал. В случая негативните промени в техния начин на живот са допринесли за по-висок интензитет на страданията на Н.. Създадени са затруднения в бита на съпругата и детето му, които са се преместили в гр. Плевен, докато е бил задържан в следствения арест там. Несигурността, породена от продължителното наказателно производство, е лишила Н. от планове за бъдещия живот на семейството и от обичайните за него доходи. Не без значение са и затрудненията да защити правата си и тези на търговските дружества, в които е имал участие, по водени съдебни производства. Защитникът му е трябвало да поиска разрешение от прокурор при СП Н. да бъде посетен от нотариус за заверка на пълномощно за представителство пред органите в Република Гърция, където да бъдат защитени правата на задържания (така молба от 15.12.2012 г. от адв. К. С., л. 32 от делото).

За продължителен период от време ищецът е изпитвал и затруднения в комуникацията си с околните. Напрежението се е отразило негативно на отношенията със съпругата и родителите му, приятелите му са преустановили общуването с ищеца, а след 6-месечното задържане, през март 2013 г. детето му не го е познало от настъпилата физическа промяна – твърде отслабнал и без коса. У приятелите на ищеца е възникнало естествено съмнение за извършени от Н. престъпни действия, след като е намерено основание да му

бъде повдигнато обвинение. Разликата между обвинение в престъпление и влизане в сила на присъда, с който е признат за виновен в извършването му, не е отчетено при формиране на отношението на околните към ищеца.

В най-активните си години Н. е преживял чувство на несигурност в бъдещето, безизходица и безперспективност. Десет години от живота му са били изпълнени с ежедневен стрес, проблеми със съня и със здравето. Вместо да води установения си начин на живот, нощите си е прекарвал в четене на материали от наказателното производство, а мисълта му е била заета единствено с начина, по който да докаже липсата на съпричастност към престъплението.

От 12.10.2012 г. до постановяване на оправдателната присъда на 02.02.2015 г. в медийното пространство Н. Н. е посочен поименно като поръчител на неуспешния взрив, предназначен да ликвидира негов бивш бизнес партньор поради финансови спорове.

В пространен журналистически материал от 19.02.2014 г. на „24 часа“ е предадена хронологията на събитията от 10.09.2012 г., когато атентатът срещу В.П. не е успял. Н. Н. е идентифициран според показанията на П. като негов съученик, с когото започнали общ бизнес. От 2008 г. започнали проблеми поради неизплатени от Н. задължения към П., които така и не били погасени. Други бизнес партньори на Н. също имали проблеми. Материалът обаче отразява и отричането на мотив у Н. за съпричастност към престъплението, в което е обвинен. В следващите месеци периодично е отразявано развитието на съдебния процес. На 02.02.2015 г. е оповестена оправдателната присъда. Последвалата на 08.11.2017 г. присъда, с която Н. Н. е признат за виновен в подбuditелство към извършване на предумишлено убийство на В. Е. П. по начин и със средства, опасни за мнозина, като умишлено го склонил да умъртви П. чрез използване на самоделно взривно устройство и му предоставил информация за адреса и за превозното средство на пострадалия, не е доведена до знанието на обществеността. В хода на наказателното производство обзорни статии, посветени на взривове в превозни средства, сочат Н. Н. като поръчител на подобни престъпни деяния. Медийната популярност на обвинението е предизвикала непреодолимо чувство на безсилие у Н.. Причисляван е към група от лица, извършили опит за убийство. С особен интензитет е търпял вреди в съдебната фаза на

наказателното производство. Журналистическите публикации са били посветени на подробности от свидетелските показания, някои от които са внасяли съмнения в невинността на Н.. Самият ответник не е разпространявал официално информация за подсъдимите и в този смисъл не е пряко отговорен за публичното оповестяване на обвинението. Той обаче с действията си по повдигане и поддържане на обвинение е дал повод за фокусиране на обществеността с личността на подсъдимите, чрез дадената от медиите публичност.

Срещу всяка оправдателна присъда представителите на ответника са подавали протест, въпреки повдигнатото от тях непрецизно обвинение (видно от мотивите на решение № 260004/03.06.2022 г. по ВНОХД № 516/2018 г. по описа на АСПНС и на решение № 50195/23.03.2023 г. по КНД № 710/2022 г. по описа на ВКС). Поведението на прокурорът не влияе върху срока на разглеждане на делото в съдебната фаза. Негова е функцията обаче по повдигане и поддържане на обвинението, до постановяване на окончателна оправдателна присъда на 23.03.2023 г. Действията по наказателно преследване са сложили началото на процес, който закономерно се развива в съдебната фаза. Затова и отговорност за изначално неоснователното обвинение носи прокуратурата, включително за вредите през целия срок на наказателното производство, и особено при внасяне на непрецизирано обвинение, какъвто е конкретният случай.

Преживените негативни емоции са повлияли на здравето на ищеца. Видно от етапна епикриза от 08.07.2017 г., Н. се е оплаквал от болки в гърдите при резки движения, физическо натоварване и дълбоко вдишване. Отбелязана е фамилната му обремененост – баща му и дядо му са преживели остър миокарден инфаркт. При изследванията е отчетено високо артериално налягане, висок риск от исхемична болест на сърцето и регистриран пристъп от предсърдно мъждене. Отбелязано е, че пациентът подлежи на активно наблюдение. Данни за сърдечни проблеми преди 2017 г. не са налице. На петата година от привличане на ищеца към наказателна отговорност такива са се появили. Фамилната обремененост представлява предразположение към определен вид заболяване, но основният фактор, допринесъл за сърдечните оплаквания и риск от усложнения е продължителното напрежение от наказателното преследване.

В настоящото производство съдът не обсъжда и счита за ирелевантни твърденията за вреди от лошите условия, които Н. е бил длъжен да търпи в местата за лишаване от свобода. Трайна е съдебната практика, че за вреди, свързани с условията в затворите, отговорност носи административният орган и че тази отговорност се реализира по реда на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

При определяне на размера на обезщетението съдът отчита данните от справка за образувани и водени наказателни производства срещу Н. М. Н.. В РС – гр. Оряхово е било образувано НОХД № 207/2012 г. по обвинение за обсебване в големи размери, приключило с влязла в сила на 24.06.2014 г. оправдателна присъда. Периодът на това наказателно производство, образувано през 2009 г. частично съвпада по време с процесното обвинение. Следователно, проблемите на ищеца от социално и здравно естество не са се дължали единствено на обвинението за подбуждане към предумишлено убийство, но и на обвинение в друго тежко умишлено престъпление по чл. 206, ал. 6, т. 2 от НК, наказуемо с лишаване от свобода от две до осем години.

При съвкупна преценка на събраните по делото доказателства и отчитане на релевантните критерии за определяне на справедлив размер на обезщетението за търпените от Н. неимуществени вреди, съдът намира иска за основателен до размер на сумата от 50 000 лева. Тя съответства и на съдебната практика по аналогични случаи (решение № 262/16.01.2020 г. по гр.д. № 1861/2019 г. на ВКС, III г. о., решение № 280/30.11.2018 г. по гр.д. № 125/2018 г. на ВКС, IV г. о. и др.). Сумата от 50 000 лева репарира в относително пълен размер търпените от Н. Н. неудобства и притеснения от воденото срещу него наказателно производство. Като база за определяне паричния еквивалент на неимуществените вреди съдът съобразява и икономическия растеж, стандарта на живот и средностатистическите показатели за доходите и покупателните възможности в страната към датата на увреждането, както и обстоятелството, че осъждането на ПРБ да обезщети незаконно обвинения само по себе си също има ефект на репарация. Размерът на обезщетението не следва да бъде и източник на обогатяване за пострадалия.

Законната лихва върху определеното от съда обезщетение се дължи от датата на влизане в сила на присъдата – 23.03.2023 г. до окончателното им изплащане. (т. 4 от ТР № 3/2004 г., тълк.д. № 3/2004 г. на ОСГК на ВКС) –

28.12.2017 г.)

Основателна е претенцията на ищеца за заплащане на обезщетение за имуществени вреди, изразяващи се в процесуално представителство в съдебната фаза на наказателния процес. По договор 4052/08.01.2018 г. е уговорено възнаграждение в размер на 3 600 лева с ДДС, заплатено от Н. М. Н. на същата дата, видно от фактура и приходен касов ордер. Този хонорар е за представителство на Н. от Адвокатско дружество „Д., А. и с.“ пред ВКС по обжалване на осъдителната присъда от 08.11.2017 г. по ВНОХД № 160/2017 г. по описа на АСпНС. Той е съответен на оказаната от адв. В. В. правна защита, видно от допълнение към касационна жалба от 20.03.2018 г.

На 30.09.2022 г. е сключен договор за правна защита и съдействие, възнаграждението по който е 14 400 лева с ДДС и е за оказана правна защита и съдействие по ВНОХД № 516/2018 г. по описа на АСпНС и по НД № 710/2022 г. по описа на ВКС. От съдържанието на решение № 260004/03.06.2022 г. адв. В. е представлявал Н. по ВНОХД № 516/2018 г., по което са проведени 17 съдебни заседания. Представлявал е подсъдимия и в производството пред ВКС по подаден протест срещу решението на АСпНС, с което оправдателната присъда срещу Н. Н. е потвърдена.

Общият размер на заплатеното адвокатско възнаграждение от 18 000 лева е съответно на тежестта на обвинението, на оказаната правна защита и съдействие, на броя на проведените съдебни заседания и на извършените в наказателното производство процесуални действия. Настоящият съдебен състав не споделя възражението на ответника за прекомерност на адвокатските хонорари, поради което този вид имуществени вреди следва да бъдат обезщетени, с присъждане на законна лихва от датата на влизане на присъдата в сила.

Ищецът е заявил и искане за присъждане на сумата от 1 851.24 лева, представляваща пропуснатата полза от задържане на внесената като парична гаранция сума на стойност 10 000 лева на 05.06.2013 г. Фактът на внасянето на сумата от 10 000 лева се установява от приетото по делото платежно нареждане, както и връщането ѝ на 31.03.2015 г. Вредата под формата на пропуснатата полза е съразмерна на законната лихва (чл. 86, ал.1 от ЗЗД). В този смисъл решение № 281/04.10.2011 г. по гр.д. 1684/2010 г. на III г.о. на ВКС и решение № 117/31.05.2013 г. по гр.д. 1105/2012 г. на III г.о. на ВКС. За

периода 05.06.2013 г. – 31.03.2015 г. законната лихва върху сумата от 10 000 лева е 1 851.24 лева. След получаване на сумата от 10 000 лева на 31.03.2015 г. ищецът не търпи вреди, които да обосновават присъждане на законна лихва върху този вид обезщетение.

Основателна е и претенцията за заплащане на законна лихва, в какъвто размер е пропуснатата полза за сумата от 7 000 лева. Сумата е внесена на 17.11.2017 г. и е върната пет месеца след влизане на присъдата в сила – на 23.08.2023 г. За този период ищецът е лишен от възможността да оперира с тази сума и му се дължат 4 177.73 лева, върху която не се дължи законна лихва, съобразно гореизложеното.

При този изход на спора, на ищеца се дължат разноси за държавна такса и адвокатски хонорар съразмерно на уважената част от исковете. Ищецът е заплатил 14 400 лева с ДДС адвокатски хонорар, срещу който ответникът е възразил за прекомерност. При изчисляване на минималната стойност на адвокатското възнаграждение върху общия размер на исковете – 174 028.97 лева, хонорарът е 11 611.16 лева без ДДС, който е близък до заплатения от ищеца. По-висока е стойността му при изчисляване на отделни възнаграждения по всеки от исковете: съответно 10 650 лева, 2 020 лева, 485.12 лева и 717.77 лева, или общо 13 872.89 лева без ДДС.

С оглед фактическата и правна сложност на делото, вида и броя на предявените искове, възнаграждението от 12 000 лева без ДДС не е прекомерно. На ищеца се дължат сторените разноси за държавна такса – 20 лева, и 6 125.52 лева от сторените разноси за адвокатски хонорар за производството.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА, на основание чл. 2, ал. 1, т. 3, пр. 1 от ЗОДОВ, Прокуратурата на Република България, с адрес гр. София, бул. „Витоша“ № 2 да заплати на Н. М. Н., ЕГН *****, с адрес гр. София, ул. **** сумата от 50 000 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди от обвинение в тежко умишлено престъпление, по които е постановена оправдателна присъда, ведно със законната лихва от 23.03.2023 г. до

окончателното изплащане, като отхвърля иска за горницата до пълния предявен размер от 150 000 лева; сумата от 18 000 лева, представляваща обезщетение за имуществени вреди, изразяващи се в разходи за адвокатски възнаграждения в наказателното производство, ведно със законната лихва от 23.03.2023 г. до окончателното изплащане; сумата от 1 851.24 лева, представляваща обезщетение за имуществени вреди, изразяващи се в пропуснати ползи в резултат на задържане на сумата от 10 000 лева, внесена като парична гаранция в периода 05.06.2013 г. – 31.03.2015 г. и сумата от 4 177.73 лева, представляваща обезщетение за имуществени вреди, изразяващи се в пропуснати ползи в резултат на задържане на сумата от 7 000 лева, внесена като парична гаранция в периода 17.11.2017 г. – 23.08.2023 г., като отхвърля иска за заплащане на законни лихви върху сумите от 1 851.24 лева и 4 177.73 лева за периода от 23.03.2023 г. до окончателното изплащане.

ОСЪЖДА, на основание чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ, Прокуратурата на Република България, с адрес гр. София, бул. „Витоша“ № 2 да заплати на Н. М. Н., ЕГН *****, с адрес гр. София, ул. **** сумата от 20 лева държавна такса и 6 125.52 лева разноски за адвокатско възнаграждение за производството.

Решението може да се обжалва пред САС в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____